Miejsce na naklejkę z kodem szkoły

dysleksja ☐

MOU-P1A1P-062

EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA UKRAIŃSKIEGO

Arkusz I

ARKUSZ I

POZIOM PODSTAWOWY

MAJ ROK 2006

Czas pracy 170 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Możesz korzystać ze słowników językowych.
7. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj ■ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem ◉ i zaznacz właściwe.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **70 punktów**

21 za część 1
49 za część 2

Wypełnia zdający przed rozpoczęciem pracy

PESEL ZDAJĄCEGO

KOD ZDAJĄCEGO

Część I – rozumienie czytanego tekstu

Ознайомся уважно з есе Івана Драча *Україна та її місце в Європі*. Дай відповіді на посталені питання.

Іван Драч

Україна та її місце в Європі

1. Чорнобиль міг знищити український народ, але, навпаки, подав йому сигнал пробудитися, ожити, стати суб'єктом історії.
2. Я знаю, що мине сьогоднішній стан апатії і розгубленості, мине розчарування й забродить у жилах моїх земляків безсмертна козацька кров. Україна утвердиться в Європі як миролюбна і горда, потужна і справедлива країна, в якій уже навіки постануть своя правда, і сила, і воля.
3. Француз Жан Моне, батько ідеї економічної інтеграції Європи, запевняє: "Коли Західна Європа об'єднає свої сили, вона притягуватиме до себе і Східну Європу. Ця велика Східно-Західна Європа буде значною силою для зміцнення миру".
4. В своїй хаті своя правда, і сила, і воля? Це тоді лише, коли в своїй хаті свій батько. А коли натомість на покутті якийсь… "батько політичної нації" і "громадянського суспільства", чи, ще гірше, завія "родом із Октября" – то тоді в хаті чужа правда, неукраїнська сила і неєвропейська воля…
5. Наполовину зденаціоналізовані, обдурені, обікрадені, соціально хворі, ми лишаємося, як би то не було, УКРАЇНОЮ. Раз у раз вклякаючи у позі "паралітика на роздорожжу", ми, одначе, збираємося на силі й продовжуємо коли не простувати, то бодай кульгати УКРАЇНСЬКИМ ШЛЯХОМ, що прослався таки ж у Європу.
6. Це наш вектор, наш шлях – і лише на ньому одужаємо, прийдемо до тями.
7. Дорога ця є дуже тяжкою. Вона часто нагадує страшну Сізіфову кару, коли, майже діставшись вершини, мусиш вертатися й знову і знову перти свої національні гріхи у вигляді каменя на свою Говерлу, що Бог поставив її десь поруч з географічним центром Старого Світу… в українському Закарпатті.
8. Чим пояснюється етно-психологічна приреченість наша на просування в європейському напрямі?
9. Згадуємо відомого українського вченого Володимира Яніва, який довів, що українці зі своїм психологічним складом є народом західного, європейського типу (а росіяни – східного). Європейським етносам притаманний гармонійний розвиток усіх духовних функцій людини: розуму, почуттів і волі. Дослідник зазначає: "Динамічність життя і всі її похідні явища, зокрема зароджена активність, охота проявитися, ведуть до витворення індивідуальності й до культу одиниці – до всебічного індивідуалізму. Визнання одиниці й пошанування її ролі мусять привести в політичній ділянці до толеранції зберігання прав іншої людини чи – окресливши політичним терміном – до демократії. Немає сумніву, що саме цей компонент (індивідуалізм) найміцніше зв'язує нас з Європою". "Ми – робить безжальний висновок В. Янів – що належимо в основному до Європи, надмірно відхилилися від неї, щоб могти викресати в собі досить волі, необхідної для збудування держави, але наблизилися настільки до Азії, щоб дати себе вести власному деспотові".
10. …Ота *межа* поміж Європою й Азією проходить у кожному з нас, українців. І саме тому так нелегко рухаємося в Західний світ.

11. Ми з нової держави Європи, з України. І це вже саме по собі є прикметою нової Європи. Але наскільки сама Європа відчуває нову епоху свого існування – це питання цікавить і старих, і нових українців. Українці – одна з найстаріших націй континенту – відкривають для себе Європу ніби наново.
12. Україна ніколи не зникала з карти Європи хоча б тому, що саме в нашій державі – географічний центр Європи. Одначе сама Європа подеколи була схильна забувати про цей абсолютний факт і вдовольнялася лише ситуаційним розумінням власної історії. Тепер, коли з карти світу назавжди зникла лиховісна абревіатура СРСР, де майже століття жорстоко блокувався розвиток європейської цивілізації, де все споконвічно європейське розстрілювалося, морилося масовим голодом, заборонялося і викорінювалося, – саме тепер Європа дістає всі шанси відчути і себе повноцінною частиною світу. Я хочу сказати, що, коли Європа зуміла вижити навіть в Україні, це говорить про стійкість і перспективність європейської цивілізації.
13. Я переконаний, що знань однієї нації про іншу, інформації в одній країні про країни близькі й далекі – таких знань ніколи не буває забагато. Коли ми гостро потребуємо і злободенного, й історичного розуміння одне одного, це означає, що ми чутливо вловлюємо імперативи майбутнього. Цей непроминальний європейський інстинкт самозбереження спрацьовував у XX столітті попри всі перешкоди, вів європейських волхвів до континентального Віфлеєму.
14. Зоря європейського спасіння у єдності не згасла, вона і зараз освітлює шлях у майбутнє не лише Європі Західній, а й Східній, і коли поки що, можливо, її видко не до Уралу, то до східних кордонів України її світло долинає.

(2002)

ЗАВДАННЯ

Завдання 1. *(1 пункт)*

Чому саме Чорнобиль став сигналом пробудження українського народу, мобілізував його як суб'єкта історії? (абзац 1.).

Катастрофа усвідомила народові необхідність відлучення від Російської імперії.

Завдання 2. *(2 пункти)*

Розглянь абзаци 2., 4. й 5. З творів яких відомих українських літераторів попередніх епох Іван Драч використав ужиті ним для підкріплення власних міркувань слова про "свою правду, і силу, і волю" та "паралітика на роздорожжу"?

Тараса Шевченка
Івана Франка

Завдання 3. ***(3 пункти)***
У чому полягає "європейська ідея"? Сформулюй відповідь на основі 2., 6. та 9. абзаців.

Європейська ідея це право людини та суспільства до свободи, до зберігання індивідуальності нації. Це гармонійний розвиток усіх духовних функцій людини, що є частиною демократичного суспільства.

Завдання 4. ***(2 пункти)***
Чим вмотивоване звернення автора до міфу про "Сизіфову кару"? Аргументуй відповідь власними прикладами. (абзац 7.).

Звернення до міфу вмотивоване історією України, її крутим шляхом до державної незалежності та спробами відстояти свою самостійність.

Завдання 5. ***(2 пункти)***
Аналізуючи першу половину есе (абзаци 1-7), поміркуй над тими основними гальмівними силами, що стримували й стримують державницьку розбудову України.

Сили, що стримували державницьку розбудову України це передусім: політична залежність від Росії та інших чужих політичних сил, спроби викорінення нації та стан розгубленості суспільства.

Завдання 6. ***(1 пункт)***
З абзаців 5-7 вибери 2 слова, котрі становлять синонімічний ряд зі словом "дорога", й підбери до кожного 2 найбільш відповідні для даного контексту епітети-означення.

шлях – важкий, складний
вектор – основний, провідний

Завдання 7. ***(2 пункти)***
Поясни положення еміграційного українського вченого В. Яніва про зв'язок індивідуалізму й демократії. Підкріпи відповідь цитатами. (абзац 9.).

Якщо людина та суспільство розвивається без тиску тоталітарного режиму отже можливий *гармонійний розвиток духовних функцій людини*, тоді твориться демократичне суспільство у якому *визнання одиниці й пошанування її* а також толерантність, визначають підставу демократичного устрою.

Завдання 8**.** ***(2 пункти)***
На підставі абзацу 10. поясни, яке значення вкладає автор у слово "межа"?

Межа означає умовну границю, за якою починається інша свідомість, відмінний менталітет. Українці мають європейські культурні традиції але система влади була довгий час чужа, тоталітарна, азійська.

Завдання 9. ***(1 пункт)***
Що спричинилося до того, що “саме тепер Європа дістає всі шанси відчути і себе повноцінною частиною світу”? (абзац 12.). Зазнач правильну відповідь.

а) бо розпалась система тоталітаризму,
б) бо людство увійшло в XXI століття,
в) бо відбулося значне розширення Євросоюзу.

Завдання 10. ***(2 пункти)***
Беручи до уваги думки автора, що “українці… відкривають для себе Європу ніби наново”, “знань однієї нації про іншу… ніколи не буває забагато”, поясни, у чому сьогодні полягає інтерес до країн-сусідів.

Щоб країни – сусіди могли співпрацювати, треба їм знати один о́дного, пізнавати один о́дного, шанувати історичну пам'ять один одного та пробувати розуміти

Завдання 11. ***(1 пункт)***
Підбери синоніми до ужитих автором в абзацах 2., 7., 9., 10., 12., 14. таких слів:

хата – дім
гріхи – погані вчинки
дослідник – науковець
нелегко – важко
подеколи – іноді
єдність – неподільність

Завдання 12. ***(3 пункти)***
Кінцеві рядки есе Івана Драча (абзаци 13-14) містять низку біблійних алюзій (“волхви”, “Віфлеєм”, зоря”) у сполученні з державно-політичними реаліями сьогодення (“*європейські* волхви”, “*континентальний* Віфлеєм”, “зоря *європейського спасіння*”).

Велике значення для автора мають питання про місце України в Європі, менталітет українців. Тому, щоб відзначити провідні ідеї свого есе, наводить біблійні символи, що мають універсальне значення та увиразнюють епохальну вагомість цивілізаційного зростання нового європейського світу, до якого прагне приєднатися сучасна Україна.

Część II – pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu.
W tej części znajdują się dwa tematy. Wybierz jeden i napisz wypracowanie. Wybrany temat podkreśl

Тема 1: **Використовуючи наведені твори Івана Франка, поміркуй над їх провідною ідеєю й художніми засобами її втілення.**

Іван Франко

Гімн

Вічний революціонер -
Дух, що тіло рве до бою,
Рве за поступ, щастя й волю,
Він живе, він ще не вмер.
Ні попівськії тортури,
Ні тюремні царські мури,
Ані війська муштровані,
Ні гармати лаштовані,
Ні шпіонське ремесло
В гріб його ще не звело.
Він не вмер, він ще живе!
Хоч від тисяч літ родився,
Та аж вчора розповився
І о власній силі йде.
І простується, міцніє,
І спішить туди, де днієє;
Словом сильним, мов трубою,
Міліони зве з собою,-
Міліони радо йдуть,
Бо се голос духа чуть.
Голос духа чути скрізь:
По курних хатах мужицьких,
По верстатах ремісницьких,
По місцях недолі й сліз.
І де тільки він роздасться,
Щезнуть сльози, сум, нещастя.
Сила родиться й завзяття
Не ридать, а добувать,
Хоч синам, як не собі,
Кращу долю в боротьбі.
Вічний революціонер –
Дух, наука, думка, воля -
Не уступить пітьмі поля.
Не дасть спутатись тепер.
Розвалилась зла руїна,

Покотилася лавина,
І де в світі тая сила,
Щоб в бігу її спинила,
Щоб згасила, мов огень,
Розвидняющийся день?
(1882)

Каменярі

Я бачив дивний сон.
Немов передо мною
Безмірна, та пуста, і дика площина
І я, прикований ланцем залізним, стою
Під височенною гранітною скалою,
А далі тисячі таких самих, як я.
У кожного чоло життя і жаль порили,
І в оці кожного горить любові жар,
І руки в кожного ланці, мов гадь, обвили,
І плечі кожного додолу ся схилили,
Бо давить всіх один страшний якийсь тягар.
У кожного в руках тяжкий залізний молот,
І голос сильний нам згори, як грім, гримить:
"Лупайте сю скалу! Нехай ні жар, ні холод
Не спинить вас!
Зносіть і труд, і спрагу, й голод,
Бо вам призначено скалу сесю розбить".
І всі ми, як один, підняли вгору руки,
І тисяч молотів о камінь загуло,
І в тисячні боки розприскалися штуки
Та відривки скали; ми з силою розпуки
Раз по раз гримали о кам'яне чоло.
Мов водопаду рев, мов битви гук кривавий,
Так наші молоти гриміли раз у раз;
І п'ядь за п'ядею ми місця здобували;
Хоч не одного там калічили ті скали,
Ми далі йшли, ніщо не спинювало нас.
І кожний з нас те знав, що слави нам не буде,
Ні пам'яті в людей за сей кривавий труд,
Що аж тоді підуть по сій дорозі люди,
Як ми проб'єм її та вирівняєм всюди,
Як наші кості тут під нею зогниють.
Та слави людської зовсім ми не бажали,
Бо не герої ми і не богатирі.
Ні, ми невольники, хоч добровільно взяли
На себе пута. Ми рабами волі стали:
На шляху поступу ми лиш каменярі.
І всі ми вірили, що своїми руками
Розіб'ємо скалу, роздробимо граніт,
Що кров'ю власною і власними кістками

Твердий змуруємо гостинець і за нами
Прийде нове життя, добро нове у світ.
І знали ми, що там далеко десь у світі,
Який ми кинули для праці, поту й пут,
За нами сльози ллють мами, жінки і діти,
Що други й недруги, гнівнії та сердиті,
І нас, і намір наш, і діло те кленуть.
Ми знали се, і в нас не раз душа боліла,
І серце рвалося, і груди жаль стискав;
Та сльози, ані жаль, ні біль пекучий тіла,
Ані прокляття нас не відтягли від діла,
І молота ніхто із рук не випускав.
Отак ми всі йдемо, в одну громаду скуті
Святою думкою, а молоти в руках.
Нехай прокляті ми і світом позабуті!
Ми ломимо скалу, рівняєм правді путі,
І щастя всіх прийде по наших аж кістках.

(1878)

Temat 1

Іван Франко разом із Тарасом Шевченком та Лесею Українкою – один із трьох найвизначніших поетів нової української літератури. Його різноманітну творчість, що пов'язана між іншими з питанням традиції української культури, його трагічним минулим, концепцією поета як провідника народу, проникають ідеї гуманізму, глибокого патріотизму та прометеїзму.

Наведені твори *Гімн* та *Каменярі* належать до політично – суспільної лірики і вражають сьогоднішнього читача силою поетичного осмислення проблем та образів пов'язаних з ідеями революції, поступу та морального обов'язку праці для людей та народу. Твори мають форму послання – гімну.

Головним героєм вірша *Гімн* є поняття – низка ідей, що зафіксовані у постаті вічного революціонера. Вічний революціонер це Дух – сила майже метафізична, природна сила історичного процесу та прогресу. Сила, яка охоплює ціле суспільство – від „мужицької хати до ремісницького верстату". „Сила слова" революції полягає у його шляхетному діянні: служити правді, ламати пута, виступати у службі слушних ідеалів. Франко ніколи не був байдужним до суспільних проблем, громадських настроїв. Вірив в ідеали революції, симпатизував з ідеями соціалізму. Його герой закликає до діяння в ім'я універсальних вартостей:

„Вічний революціонер -
Дух, наука, думка, воля".

Вони, у переконанні ліричного героя, є гарантом щастя. Ліричне я щиро вірить у неминучість Духа революції. Вічний революціонер символізує окреслену поставу людини, яка хоче змінювати дійсність, а зміна це рух,

енергія, сила, а вкінці і поступ у різних ділянках життя. Представляючи головні мети революції, ідеалізуючи це історичне явище, Франко хоче зворушити свій народ, прагне поправи його долі: „Щезнуть сльози, сум нещастя".

Також про універсальні вартості йде мова у вірші *Каменярі*, де автор у конвенції послання, виступає з позиції людини діяння, людини, яка змінює історію, працює для майбутніх поколінь. Франко цінив людей труда. Наведений у творі поетичний образ каменярів, що тяжкими, залізними молотами розбивають скелю, сповнює функцію образу - виклику.

Каменярі зображені як люди, що мають відчуття місії. Мають свідомість, що їхня праця є тяжка та вимагає жертв, але вірні ідеалом, не зупиняться поки не дійдуть до мети – до свободи:

„Ні, ми невольники, хоч добровільно взяли.
На себе пута. Ми рабами волі стали…"

Тут велике значення має ідея єдності. Автор представляє гуртового героя – групу людей, що поєднують спільна віра та свідомість мети, людей готових до жертвування:

„І всі ми, як один, підняли вгору руки
І тисяч молотів о камінь загуло".

І тільки така постава дозволяє осягнути прогрес. Каменярів характеризує сила, але і покора, альтруїзм. Їм не йдеться про славу, про себе, але про краще майбутнє для інших поколінь. У цьому вірші істотна також символіка скали, як щось міцного, незламного але також як межа, мур, блокада. Каменярі хочуть її поконати, але навіть якщо цей процес триває довго, треба підняти виклик, бо вкінці вона починає розтрощуватися.

Беручи до уваги передусім біографічний контекст у аналізі наведених творів, ці похвальні пісні про революцію та людину, можна сприймати як своєрідне кредо поета. Тоді межа між ліричним героєм а автором затирається. Франко, як і його ліричні герої, вірить в ідеали революції, яку трактує як історичну необхідність. Вона набирає для нього універсального значення, визначає зміст існування людини, дає силу до діяння та жертвування. Автор цінує людей діяння та має велику пошану до людей праці, трудивніків. Сам, як письменник, вчений, громадсько-політичний діяч та публіцист служив своєму народові. Нагадував Каменяра, якого доля зумовлена відчуттям обов'язку перед народом, а у ширшій перспективі - перед людством.

Тема 2: **Розглянь наведений текст Михайла Коцюбинського у плані сприймання героєм-оповідачем світу природи.**

Михайло Коцюбинський

Intermezzo [1]

(фрагменти)

* * *

[…] Мої дні течуть тепер серед степу, серед долини, налитої зеленим хлібом. Безконечні стежки, скриті, інтимні, наче для самих близьких, водять мене по нивах, а ниви котять та й котять зелені хвилі і хлюпають ними аж в краї неба. […]

На небі сонце — серед нив я. Більше нікого. Йду. Гладжу рукою соболину шерсть ячменів, шовк колосистої хвилі. Вітер набива мені вуха шматками згуків, покошланим шумом. Такий він гарячий, такий нетерплячий, що аж киплять від нього срібноволоті вівса. Йду далі — киплять. Тихо пливе блакитними річками льон. Так тихо, спокійно в зелених берегах, що хочеться сісти на човен й поплисти. А там ячмінь хилиться й тче... тче з тонких вусів зелений серпанок. Йду далі. Все тче. Хвилює серпанок. Стежки зміяться глибоко в житі, їх око не бачить, сама ловить нога. Волошки дивляться в небо. Вони хотіли бути як небо і стали як небо. Тепер пішла пшениця. Твердий безостий колос б'є по руках, а стебло лізе під ноги. Йду далі — усе пшениця й пшениця. Коли ж сьому край буде? Біжить за вітром, немов табун лисиць, й блищать на сонці хвилясті хребти. А я все йду, самотній на землі, як сонце на небі, і так мені добре, що не паде між нами тінь когось третього. Прибій колосистого моря йде через мене кудись у безвість.

Врешті стаю. Мене спиняє біла піна гречок, запашна, легка, наче збита крилами бджіл. Просто під ноги лягла співуча арфа й гуде на всі струни. Стою і слухаю.

Повні вуха маю того дивного гомону поля, того шелесту шовку, того безупинного, як текуча вода, пересипання зерна. І повні очі сяйва сонця, бо кожна стеблина бере від нього й назад вертає відбитий від себе блиск.

Раптом все гасне, вмирає. Здригаюсь. Що таке? Звідки? Тінь? Невже хтось третій? Ні, тільки хмарка. […]. Я тільки тепер побачив село — нужденну купку солом'яних стріх. Воно ледве помітне. Його обняли й здушили зелені руки, що простяглися під самі хати. Воно заплуталось в ниві, як в павутинні мушка. Що значить для тої сили оті хатки? Нічого. Зіллються над ними зелені хвилі й поглинуть. Що значить для них людина? Нічого. Он вийшла в поле дрібна біленька цятка і потопла у нім. Вона кричить? Співає? І робить рух? Німа безвладність просторів все се ковтнула. Над всім панує тільки ритмічний, стриманий шум, спокійний, певний у собі, як живчик вічності. Як крила тих вітряків, що чорніють над полем: байдужно і безупинно роблять в повітрі круг, немов говорять: так буде вічно... так буде вічно... *in saecula saeculorum... in saecula saeculorum*[2]...

[1] Маленька музична п’єса, що виконується оркестром між двома частинами опери. Назва вжита автором у переносному значенні як синонім понять: *пауза, перепочинок*.
[2] *На віки вічні.*

* * *

[…] Я п'ю тебе, сонце, твій теплий зцілюющий напій, п'ю, як дитина молоко з матерніх грудей, так само теплих і дорогих. Навіть коли ти палиш — охоче вливаю в себе вогняний напій й п'янію від нього.

Я тебе люблю. Бо... слухай:

З тьми «невідомого» з'явився я на світ, і перший віддих, і перший рух мій — в темряві материнського лона. І досі той морок наді мною панує — всі ночі, половину мого життя стоїть він між мною й тобою. Його слуги — хмари, гори, темниці — закривають тебе від мене — і всі троє ми знаємо добре, що неминуче настане час, коли я, як сіль у воді, розпущусь в нім навіки. Ти тільки гість в житті моїм, сонце, бажаний гість, — і коли ти відходиш, я хапаюсь за тебе. Ловлю останній промінь на хмарах, продовжую тебе у вогні, в лампі, у фейєрверках, збираю з квіток, з сміху дитини, з очей коханої. Коли ж ти гаснеш і тікаєш від мене — творю твою подобу, даю найменння їй «ідеал» і ховаю у серці. І він мені світить.

Дивись же на мене, сонце, й засмали мою душу, як засмалило тіло, щоб вона була недоступна для комариного жала... (Я себе ловлю, що до сонця звертаюсь, як до живої істоти. Невже се значить, що мені вже бракує товариства людей?)

[…] Тепло дихнула в лице пухка чорна рілля, повна спокою й надії. Вітаю. Спочивай тихо під сонцем, ти така ж втомлена, земле, як я. Я теж пустив свою душу під чорний пар...

* * *

Ніколи перше не почував я так ясно зв'язку з землею, як тут. В городах земля одягнена в камінь й залізо — і недоступна. Тут я став близький до неї. Свіжими ранками я перший будив сонну ще воду криниці. Коли порожнє відро плескалось денцем об її груди, вона ухала гучно спросоння у глибині й ліниво вливалась у нього. Потому тремтіла, сиза на сонці. Я пив її, свіжу, холодну, ще повну снів, і хлюпав нею собі у лице.

Після того було молоко. Білий пахучий напій пінився у склянці, і, прикладаючи його до уст, я знав, що то вливається в мене м'яка, як дитячі кучері, вика, на якій тільки ще вчора цілими роями сиділи фіолетові метелики цвіту. Я п'ю екстракт луки.

Або той чорний разовий хліб, який так гарно, по-сільськи пахне. Він мені близький, наче дитина, що зросла на моїх очах. Он біжить він полями, як дикий вовнистий звір, і вигинає хребет. А край ниви стоять вітряки, наче пастки на нього, і готують вже зуби, щоб стерти зерно на білу муку. Я все се бачу, і прості, безпосередні мої стосунки з землею.

Я тут почуваю себе багатим, хоч нічого не маю. Бо поза всякими програмами й партіями — земля належить до мене. Вона моя. Всю її, велику, розкішну, створену вже, — всю я вміщаю в собі. Там я творю її наново, вдруге, — і тоді здається мені, що ще більше права маю на неї. […]

* * *

Так протікали дні мого *intermezzo* серед безлюддя, тиші і чистоти. І благословен я був між золотим сонцем й зеленою землею. Благословен був спокій моєї душі. З-під

старої сторінки життя визирала нова і чиста — і невже я хотів би знати. Що там записано буде? Не затремтів би більше перед тінню людини і не жахнувсь від думки, що, може, горе людське десь причаїлось і чигав на мене?

Коли таке станеться чудо, то се буде ваша заслуга, зелені ниви з шовковим шумом, й твоя, зозуле. Твоє журливе «ку-ку» спливало, як сльози по плакучій березі, і змивало мою утому.

(1908)

Temat 2

Михайло Коцюбинський це один із найзнаменитіших письменників – імпресіоністів, хоча у перших його творах можемо побачити вплив етнографічного реалізму. Різноманітна творчість Коцюбинського пов'язана передусім з зображенням сільського побуту, внутрішнього світу людини, з історичною та філософічною тематикою. Одним з головних питань його творчості стає природа та взаємозв'язки людини з природою.

У творі *Intermezzo*, послуговуючись поетикою імпресіонізму, автор представляє образи сільської природи, мальовничість краєвиду, а також переживання цього світу героєм.

Головний герой – оповідач, який за характером нагадує ліричне я, відчуває природу витонченою та вразливою душею. Втомлений роботою, людьми, атмосферою міста шукає відпочинку на селі. Спостерігає та переживає красу природи**,** тобто живі образи простору, насичені багатством кольорів, делікатною музикою луки й поля, ароматом квітів. Відчуває естетичну приємність.

Автор підкреслює зв'язок між станом природи та настроєм свого героя, „малює" ідеальні образи. Звертає увагу на деталь простору – солом'яні стріхи, зелені хвилі нив, блакитні річки льону, хвилясті хребти та інші атрибути сільського краєвиду. Ставлення героя до природи нагадує контакт з кимсь близьким, хто як живе єство, наділений відчуттями та бажаннями. Ось „Волошки дивляться в небо. Вони хотіли бути як небо і стали як небо". Він відчуває міцний зв'язок з землею. З пошаною та захопленням ставиться до її плодів (хліба, молока, частої води) та сонця як джерела життя. Спілкування з абсолютом, зі світлом, зі життєдайною силою, викликає у героя відчуття надії, радості існування. Є також символом внутрішньої краси людини. Герой відшукав у цьому спілкуванні з природою спокій душі, повноту існування - „благословен я був між золотим сонцем й зеленою землею" - стверджує. Переживає низку чистих, благородних почуттів. Герой сприймає природу як оазу всього прекрасного, як храм до якого доведеться ставитися з пошаною.

Коцюбинський представляє акварельний малюнок взаємозв'язків людини з природою, у якому зафіксовані делікатні рухи, кольори,

почування та враження, які проходять натуральним плинам. Але також веде читача в універсалі проблеми, що пов'язані з людськими почуттями та потребами. Майстерно, схоплюючи почуття головного героя: захоплення, короткочасне занепокоєння, радість, задоволення, спокій, насолоду, які є наслідком спілкування з сільським краєвидом, автор показує дорогу, яка веде від зовнішньої краси природи до внутрішньої краси людини.